

השמחה נוסקת לגבהים

משיחת יי שבט תשמ"ב

משנכנס אדר מרבנים בשמחה.

"על שלושה דברים העולם עומד: על התורה ועל העבודה ועל גמילות-חסדים". הדבר נכון ביחס לעולם כפשוטו, וגם ביחס ל"עולם קטן" - זה האדם.

כל שלושת הדברים צריכים להעשות בשמחה ובסבר פנים יפות.

מובאות הוכחות רבות לכך מפסוקים וממאמרי חז"ל, החל מהפסוק "עבדו את ה' בשמחה", המתייחס במיוחד לתפילה, "איזוהי עבודה שבלב - זו תפילה", אבל גם לעבודת הבורא בכלל, - "אני נבראתי לשמש את קוני" - שעליה להעשות בשמחה. גם בנוגע ללימוד התורה נאמר בגמרא, במסכת ברכות ובמסכת שבת, שהלימוד צריך להתחיל בדבר מבדח, "מילתא דבדיחותא", כדי שלימוד התורה יתחיל מתוך שמחה ולא מתוך עצבות. וכך גם בנוגע לצדקה, כפי שנפסק ב"שולחן-ערוך" וברמב"ם, שנתינת הצדקה צריכה להיות בסבר פנים יפות, ולא להפך מכך, חס-ושלום, ואפילו לא בהבעה נייטראלית, אלא דווקא "בסבר פנים יפות" - כך הוא הלשון ב"שולחן-ערוך".

אומנם ישנן דרכים רבות לעבוד את הבורא, אבל "דרך המלך" היא "עבדו את ה' בשמחה", תוספת שמחה בכל שלושת הקווים - תורה, עבודה וגמילות-חסדים. בנוסף לכך, התורה פוסקת ש"כל מעשיך" ו"כל דרכיך" צריכים להפוך לחלק מעבודת ה', "לשם שמים", "בכל דרכיך דעהו", ולכן גם מעשים אלה צריכים להיות בשמחה.

השמחה מביאה לשלמות בעבודת ה', שכן "שמחה פורצת גדר", כלומר שהיא מבטלת ופורצת את כל ההגבלות, הן אלו הנובעות מהשכל, והן אלו הנובעות מעבודת ה' "בכל לבבך ובכל נפשך" בלבד, שכן עבודת ה' צריכה להיות "בכל מאודך" - בכל מידה ומידה של האדם, ומתוך אהבה.

נאמר בזוהר, שכאשר אדם עובד את ה' בשמחה, הוא גורם בכך שגם ההשפעות המוענקות לו מלמעלה הן בשמחה, כך שחסדיו הנסתרים של הקב"ה הופכים לטוב גלוי, "מאוצרך הטוב לנו תפתח", טוב הגורם לשמחה נוספת.

כשאדם פורץ את גדרות התנהגותו ומתרומם מעבר להגבלותיו האישיות, עבודתו היא מתוך אהבה, "ואהבת את ה' אלוהיך", ולא לשם קבלת שכר, כדברי הרמב"ם בפרק העשירי של הלכות תשובה. הדבר מביא את האדם לידי שלמות, שכן שלמותם של כל עשרת כוחות הנפש תלויה בכוחות ה"מקיפים" שבנפש, "בכל מאודך".

כשאדם עובד את הבורא מאהבה, הוא אינו עורך חישובים ומדידות בטענה שהוא מוגבל באהבתו ולכן אינו צריך להוסיף ולעשות; זו אינה עבודת ה' לשמה, מתוך אהבה אמיתית.

עבודת ה' היא מושלמת כשעשרת כוחות הנפש הם בשלמות, כשהם חדורים רצון ותענוג אמיתי. רק כך גם עבודת ה' בכוחותיה הפנימיים של הנפש היא מושלמת. השגתה של שלמות זו אפשרית רק על-ידי התרוממות מעבר להגבלות, על-ידי שירה ושמחה שהן "פורצות גדר".

פרשת פקודי

הדבר מקרב אותנו לקיומה של ההבטחה: במדרש נאמר שישנן "עשר שירות" - תשע מהן, החל משירת "אז ישיר" על-ידי משה רבנו, כבר התקיימו בעבר, כמסופר במדרש בפירוט, ואילו השירה העשירית, הכרוכה גם במניין העשירי של בני-ישראל, תתקיים בביאת משיח צדקנו, בגאולה האמיתית והשלמה, התלויה במעשינו ועבודתנו.

וכך, השמחה בזמן הגלות הופכת להכנה מתאימה ל"שמחת עולם על ראשם"; השירה בזמן הגלות הופכת להכנה מתאימה לשירה העשירית.

